

ДО

КМЕТА НА ОБЩИНА БУРГАС

КОПИЕ ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – БУРГАС

ОТ

Клуб по творческо писане

към Фондация „Шанс за децата и природата на България“ и Център за млади таланти, Бургас

ръководител на клуба – д-р Д. Топалова

ЕИК/ЕГН:

Адрес за кореспонденция: гр. Бургас,

Представяван/а от: Л. Славова

Телефон:

Електронна поща:

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Относно: Именуване на улица на името на Стоян Шивачев в град Бургас

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КМЕТ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

С настоящото предложение се обръщаме към Община Бургас и Общински съвет – Бургас с молба да бъде разгледана възможността улица на територията на град Бургас да бъде именувана „Стоян Шивачев“. В Бургас е имало улица на името на Стоян Шивачев, но след събарянето на старите сгради през 90-те години на XX век, тя вече не съществува. В Приморски парк е съществувал паметник на Стоян Шивачев, който изчезва около 2000 година, наред с други. Смятаме, че именуването на улица на името на Стоян Шивачев би било социален акт, чрез който се възстановява бургаската традиция на почит към делото му.

Стоян Шивачев (1853-1914) е български просветител и революционер, участник в борбата за богослужение и образование на български език, дейна фигура в подготовката на Старозагорското и Априлското въстание, забележителен етнограф, публицист, писател. След

За именуване!
22.06.26

Освобождението има изключителен принос като един от строителите на младата българска държавност в Бургаския регион.

Роден е в Малко Търново, според изследователите на живота му с най-голяма вероятност през 1853. Учи в родния си град, в българското училище в Лозенград, в Българска католическа гимназия в Одрин, в Роберт колеж. Има специален интерес към юридическите науки, владее няколко езика: гръцки, турски, френски, руски, отчасти полски, справя се с текстове по старогръцки и латински.

Един от най-ревностните дейатели на българското просвещение и борбата за утвърждаване на независимата българска църква в Странджа, от 1872 година Стоян Шивачев свързва съдбовно името си с Бургас. Като учител в първото българското училище за няколко години го преобразява – превежда най-модерните учебници в Европа, сам създава учебници, броят на учениците нараства многократно, започва прием и на момичета. Въвежда особена тържественост и широка разгласа на годишните изпити на учениците, превръща ги в празнична традиция, която все повече привлича родолюбивото гражданство.

Съратници с бъдещия Ботев четник, също учител в Бургас, Сава Катрафилов активно участват в подготовката на Старозагорското и Априлското въстание. Укриват въстаници след краха на Старозагорското въстание, 1875. Стоян Шивачев организира застъпничеството на английския консул в Бургас Чарлс Брофи, на италианския Августин и други, за да освободи от затвора през 1876 г. поп Георги Джелебов, обвинен в революционната дейност. Самият Шивачев е подложен на преследване, поради което известно време се укрива, но по-късно се завръща в Бургас и заработва още по-усърдно.

На 6 февруари 1878 година Стоян Шивачев произнася приветствено слово на руски език към освободителите на Бургас. Назначен е за секретар на градската общинска управа, а след това за секретар на Углавния съд. Като секретар на градската община се заема най-напред с възстановяването на нормалния живот в града след опустошителното оттегляне на турската войска, организира разкриване на обществени кухни за бедните граждани и лазарет за болните войници. Заема се със създаването на първата българска администрация на Бургас, организира първите общински избори в града, първата сесия на избрания Общински съвет през 1880.

Работи като мирови съдия в Бургас, като адвокат и управител на митницата в Созопол. Продължава да работи за укрепването на образователното дело в Бургас, за укрепването на българщината и в Созопол, инициира по цялото Южно Черноморие честване на празника на Светите братя, създаването на читалища.

Стоян Шивачев е натоварен от руския комендант на града да извърши едно продължително пътуване из Странджа и Източна Тракия, за да се проучи нагласата на населението по тези места, които след Берлинския конгрес от 1878 година остават отново в пределите на Османската империя. Стоян Шивачев отдавна проявява подчертан интерес към преданията и легендите, към бита и обряда, традиционния календар, народните песни, народния говор и това пътуване се превръща в съдбовно за българската етнография – поставя началото на капиталния му труд, събран в ръкописа „Тракия. Географическо (топографическо), историческо, етнографическо, стопанско и пр. описание“. Шивачев събира теренните материали според изискването на модерната тогава научна методика, поддържа кореспонденция с видни български учени, има публикации в „Периодическо списание“. В навечерието на Балканската война завършва и ръкописа си „Историята на град Бургас“.

След превземането на Одринска крепост и назначаването на генерал Георги Вазов за губернатор, Стоян Шивачев е изпратен от правителството като дипломатически представител (шарже д'афер). Тази длъжност той изпълнява до реокупация и напуска губернаторството последен, за да подпомогне бежанската драма на тракийските българи. Едва оцелява. Описва

цялата тази трагедия в „Тридневното ми пребиваване в Одрин след завземането му от турските войски 1913 г.“

Завърнал се в Бургас, Стоян Шивачев остава тук твърде кратко време. Верен на дълга си, отива да работи като адвокат в Беломорието и през лятото на 1914 година изчезва безследно. За злощастната му съдба близките му научават едва през 1919 г. от книгата на Иван Н. Попов „Из миналото на Одрин“ – Стоян Шивачев е убит като други българи „от Стара България“, „А онова, що ставало в провинцията, то напомня някогашните кланета в Перушица и Батак.“

Стоян Шивачев оставя респектиращо текстово наследство, но поради невъзможността да обнародва свои трудове в изключително трудни за държавата времена, огромната част от създаденото от перото му остава в ръкопис – 128 текста – енциклопедични сборници, уникален речник, ръкопис „Тракия“, преводи, географски, исторически, археологически и мемоарни текстове, художествени текстове. Особено място сред създаденото от Стоян Шивачев имат два уникални проекта – „Тракия“ и „Пълен речник на българския език“ с около 72 000 речникови статии.

Стоян Шивачев е оставил значима следа с националния си принос към българската наука, значима следа като патриот будител и първостроител на свободен Бургас. Да се именува улица в негова памет би било заслужен знак на признателност и уважение към приноса му за културното, образователното, общественото и духовното развитие на Бургас.

Предлагаме името „Стоян Шивачев“ да бъде дадено на новообразувана или все още неименувана улица на територията на град Бургас.

Молим предложението да бъде разгледано от компетентните общински дирекции и постоянни комисии, след което да бъде внесено за обсъждане и гласуване от Общински съвет – Бургас.

Към настоящото предложение прилагаме:

1. Създаден от Клуб по творческо писане към Център за млади таланти, Бургас текст в Уикипедия, който съдържа снимки, факсимилета на ръкописи и други документи: (https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD_%D0%A8%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B2). Текстът се базира на следните източници:

Христов, А. Юбилейна книга на град Бургас (1878-1929), Бургас, с.96.

Вакарелски, Хр. Спасители на битовата ни история – Български народ, 1947, кн. 1.

Арnaudов, М. Студии върху българските обреди и легенди, С. Т. !, 1971с. 21-24.

Горов, Г. Стоян Шивачев – Черноморски фронт, Бургас, № 2926, 13 октомври 1959.

Горанов, Б. Стоян Шивачев и българското народознание – Български фолклор, 1985, кн. 1, с. 61-66. Апостолов, С. Възрожденецът Стоян Шивачев, Бургас, 2020, 67 с.

Райчевски, С. Стоян Шивачев и неговото наследство: Стоян Шивачев, Неиздадени страници. Из ръкописа „Тракия. Географическо, историческо, етнографическо, стопанско и пр. описание“, Бургас, 2023, с.7-37.

2. Документален филм „Неизвестният днес Стоян Шивачев – един от знаменитите строители на Бургас“, създаден от Клуб по творческо писане, Център за млади таланти, Бургас (https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%9D%D0%B5%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D

0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82+%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D1%81+%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD+%D1%88%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B2), който включва: срещи в родния град на Стоян Шивачев – Малко Търново, проучване на дейността му в Созопол, интервюта с двама от изследователите на делото на Шивачев – Стефан Апостолов и Стоян Райчевски, ръкописът „Тракия“, съхраняван в Център за съвременно изкуство и Регионална библиотека „Пейо Яворов“, Бургас, ръкописите на Стоян Шивачев, съхранявани в Регионален исторически музей, Бургас, както и документ за изчезналият паметник на Стоян Шивачев, който се е намирал в близост до паметника на Св св. Кирил и Методий в Приморски парк.

3. Документ за изчезналият паметник на Шивачев.

№ 161	МЕМОРИАЛНИ ПАМЕТНИЦИ
Местонахождение	ПРИМОРСКАТА ГРАДИНА
Наименование на паметника	БЮСТ НА СТОЯН ШИВАЧЕВ
Автор	АНТОНИНА БОЧЕВА, арх. Н. Касларов
Година на изграждане	8. IX. 1984 г.
Състояние	
Описание	Бюст отлит от метал, предистал от гранит.

Молим да бъдем уведомени за предприетите действия и за решението по настоящото предложение на посочения адрес за кореспонденция или електронна поща.

22. 06.2026 г.

гр. Бургас

С уважение:.

Лилиана Славова: Председател